

СТАНОВИЩЕ
за
дисертационния труд на доц. д-р Венцислав Димов
на тема
„Медийна музика. Звукозаписана и медийно (ре)продуцирана музика от
България“
за придобиване на научната степен „Доктор на науките“
в професионално направление 3.5 „Обществени комуникации и информационни
науки“
от
доц. д-р Вяра Ангелова
Катедра „радио и телевизия“, ФЖМК, СУ „Св. Климент Охридски“

Дисертационният труд на доц. д-р Венцислав Димов е с общ обем над 500 страници и включва пет глави, увод, заключение и литература. Неразделна част от текста представлява приложението с документи, фотографии, карикатури и пр., с обем 90 страници. Придружаващият автореферат съгъстено, но точно отговаря на духа на дисертационния труд, постигнатите резултати и направените заключения.

Дисертацията на доц. Димов респектира не само с обема си, но и с многоаспектното, многопластово и многопосочно разглеждане на темата за музиката и медиите. Получил се е своеобразен интелектуален пачуърк, в който различните научни подходи са комбинират, за да очертаят сложните връзки между технология, култура и аудитория. Концептуално и компетентно ни е представен синтез от исторически, културологични, филологически и музиковедски знания, които са подчинени на основните дирения на автора. Мултидисциплинарната ерудиция на автора му позволява да открива дискурсивни и междужанрови връзки, които дават нов поглед върху масовата култура и по-специално върху ключовата роля на музиката в нея. Срещаме се с текст, който за първи път у нас се опитва да разкрие взаимовръзката на музикалната индустрия с традиционните и дигитални медии.

Първа глава е посветена на изясняването на основното понятие за текста – медийната музика, отделни разбирания към нея, подходите към изучаването ѝ. Авторът разглежда медийната музика като хибрид, феномен, свръхпонятие, излизащо от традиционните разбирания за музика, изпълнена (или изразена) чрез медиите. За него тя съдържа естествени и социални характеристики, които бележат и са белязани от историческото време. Въз основата на биографични разкази, документални свидетелства и

изследователска литература, Димов доказва как технологията променя личните съдби на музикантите, репертоара и маниера им на изпълнение (в това число промени в текста и диалекта), а оттам и обществения вкус към определен стил музика (вж. стр. 176, например). Така медийната музика се оказва не просто записана и репродуцирана чрез технологията, а музика, която изпълнява по-високи обществени функции, диктувани от променящите се държавно-политически интереси. Авторът събира в едно цяло идеологическите, изпълнителски и технологични перспективи, за да покаже възможностите за влияние на държавата върху обществото, разглеждано и като публика, и като генератор на музикални течения и моди.

Следващите три глави на текста дисциплинират изложението в исторически рамки. Втората глава се занимава с началото на звукозаписа и музикалните медии в България (първата половина на XX век), разгледани в контекста на аналогичните световни процеси. Първият акцент попада върху производството на грамофонни плочи и анализ на предлаганите заглавия. Димов е събрал огромно количество данни и факти, което само по себе си вече представлява приносен момент в неговата дисертация. Той обаче не оставя нещата дотук, а се опитва да ги систематизира в различни тематички – между Ориента и Запада; междуетническите взаимоотношения и пр. Вторият акцент в тази глава е върху появата на радиото, като модерна и модернизираща музикална медия. Димов прави добросъвестен преглед на музикалния репертоар в радиото, като търси промените и приемствеността в него след вододелните за медията 1935 г. (одържавяване на радиото) и 1944 г. (овладяването на радиото от новата власт след 9-ти септември). В началото радиото разчита на грамофонната индустрия и живите изпълнения, но скоро се еманципира и започва формирането на собствени състави, композитори и изпълнители, които да произвеждат специална „радиомузика“. Като трети акцент за периода е оформена подглавата за образите на медийната музика в печатните медии. Тук авторът се занимава с фотографиите, рекламите и карикатурите, веднъж като източник на информация за прозвучалото и отлетяло в звуковата среда, а втори път като анализ на духа на времето. Димов прави „рефлексия на рефлексията“ или иначе казано разсъждава върху това какви са интерпретациите на „медийната музика“ от други изкуства.

Третата глава обхваща социалистическия период от развитието на България (1944 - 1989 г.) Тук продължава прегледа на случващото се в звукозаписната индустрия (компаниите „Радиопром“ и „Балкантон“) и на държавното радио. Към тях се

присъединява новата медия – телевизията, която на свой ред утвърждава нови популярни лица и увеличава ролята на естрадната музиката като масова култура, притежаваща едновременно идеологически, но и естетически характер. Димов разкрива и „невидимите“ за публичността музикални практики, които са лишени от държавните медии (като свои носители), но имат свои „скрити“ такива (презаписи на аудиокасетки, например).

Четвъртата глава на дисертацията се занимава със случващото се след 1989 г. в България в полето на музикалната индустрия. Разцветът на чалгата (и/или етнопоп) се разглежда и като политика на масите, но и като политика на елитите; и като икономика, но и като пренареждане на културните пластове; и като автентичен български прочит на фолклорното, но и като глас на балканската трансгранична общност. Димов разглежда маршрутите на фолклора в дигиталната среда и възможностите за раждането на нова музика от духа на новите медии. Този процес е съпроводен с анализ на ретро-авангардните похвати на рекламата, които интерпретират фолклорното като печеливша локална марка.

Макар в първите глави да личи авторския афинитет към анализ на фолклорното като част от медийните предложения, в последната глава Димов ни предлага няколко завършени анализа върху други жанрове и случаи (джаза; Кева; Вагнер, извън музиката; устните вестници). Именно тук дисертантът уплътнява възгледите си за връзката между социалното време и мястото; за масовото и маргиналното като поле на властова битка на културите.

Научният принос на доц. Димов, проявен в този текст, увенчал по думите му 25 години работа, е безспорен. Все пак ще открия онова, което намирам за очевидно и ценно: преди всичко това е систематизираната богата, в голямата си част нова, фактологична база, която е събрал; значима е мултидисциплинарната му интерпретация на процесите и явленията; защитени са собствени авторски типологизации и периодизации; изведени са нови взаимоотношения и връзки на изкуството, медиите, технологията и властта; утвърдено е ново знание в редица области, сред които социологията на медиите и музиката. Авторът е успял да обхване мащабния изследователски корпус и да начертае нови хоризонти за интерпретация на политическите, идеологически и културни употреби на музиката и медиите. Той е направил нова стъпка в изучаването на медийната култура, проследявайки различните ѝ метаморфози през дълъг

исторически период (над 100 години). Демонстрирано е отлично познаване както на обекта на изучаването, така и на огромен брой изследователи от различни сфери на познанието (библиографията включва 655 заглавия). Текстът има и висока академична стойност, доколкото доц. Димов ще го въведе в обращение в курсовете си, които предлага на студентите във Факултета по журналистика и масова комуникация от трите степени на обучение (бакалавър, магистър, доктор).

Въз основа на отличните ми впечатления от текста и приносите на автора, предлагам на научното жури да присъди на доц. д-р Венцислав Димов научната степен „доктор на науките“ по научната специалност Журналистика (медийна музика) в професионално направление 3.5 „Обществени комуникации и информационни науки“.

15.06.2018

доц. д-р Вяра Ангелова